

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ LUNARĂ DE EDUCAȚIE -
CULTURĂ PROFESIONALĂ ȘI
AFIRMARE NAȚIONALĂ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

205

Director: D. Mărgineanu.

Zalău
Anul XIII.
No. 4.

CUPRINSUL :

<i>Const. Iencica</i> : Misiunea învățătorului — —	105
<i>G. Iancu</i> : Scurtă privire asupra voinței în legătură cu școala primară —	109
<i>Gr. C. Probașe</i> : Năzuinți — — — —	113
<i>Ardelean I. sen.</i> : Istoria învăț. românesc din Sălaj	115

LITERATURĂ :

<i>P. C. Buzescu</i> : Țăranul în literatura românească	119
<i>Gh. Hobjiță</i> : Pagina folklorului — — —	123

CRONICĂ - INFORMAȚIUNI : 124

Urare de sărbători. — *Misiunea învățătorului.* — *Fumatul.* — *Prezentarea îndepărtaților la examenul din Aprilie.* — *Învățătorul străjer.* — *Concediile de studii.* — *Eleveii preparați în particular.* — *Examenul de diferență între cursul complementar și liceu.* — *Dispoziții referitoare la școlile de copii mici.*

CĂRȚI : 127

B. Iordan : „Învățătorii”. — *S. R. Formac* : „Războiul de mâine”. — *C. V. Dănău* : „Cum cercetăm individualitatea elevului de curs primar”. — *B. Iordan* : „Normaliștii”. — *REVISTE* : „Sociologie Românească”. — „Căminul Cultural”. — „Duh Nou”. — „Familia”.

<i>Buletinul Revizoratului Școlar</i> — — — —	131
<i>Comitetul Școlar al Județului Sălaj</i> — — —	134
<i>Pagina Asociației</i> — — — — —	135
<i>Pagina Băncii</i> — — — — —	138

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă lunară de educație - cultură profesională și afirmare națională

MISIUNEA ÎNVĂȚĂTORULUI

Nu cunosc o altă profesiune care să aibă o misiune mai grea, cu mai multă răspundere, dar și cu mai multe satisfacții sufletești, decât a învățătorului.

El este chemat să contribuie, prin activitatea sa, la formarea sufletească a generațiilor tinere, nădejdea de mâine a neamului.

Care sunt căile pe care acționează învățătorul pentru împlinirea misiunii sale?

Cea mai cunoscută și mai ușoară este *instrucția*, iar cea mai complexă și mai anevoioasă este *educația*.

Pentru împlinirea rolului său de instructor al tinereții, învățătorul a fost pregătit în școala normală, însușindu-și o anumită tehnică, pe care trebuie să și-o perfecționeze an cu an, ca să-și poată împlini cât mai bine obligațiile sale.

Prin activitatea din clasă a învățătorului, copilașii ajung să cunoască și să-și explice fenomenele naturii, frumusețile și bogățiile patriei; iubesc cu înțelegere frumusețile limbii românești, figurile marilor înaintași; li se dezvoltă simțul răspunderii și al demnității; li se întărește sentimentul religios, deschizându-li-se tot mai larg orizontul spre viața lor viitoare de cetățeni cinstiți, harnici și respectuoși față de lege și țară.

Educația tinerii generații este o problemă cu mult mai grea de rezolvit, căci aici intervine cu pretențiile ei familia, societatea, intervin spiritul vremii și alte piedeci pe care tânărul *educator* nici nu le poate bănuși.

Școala normală i-a pus în față diferite modele, i-a dat drept zestre o seamă de principii teoretice asupra educației și i-a insuflat o doză de dragoste și entuziasm pentru cariera sa de viitor învățător și educator.

Adăugând la dragostea pentru carieră, dragostea neprecupețită pentru copii, tânărul învățător pornește la drum cu un capital destul de însemnat.

El mai are însă nevoie de răbdare, de consecvență, de tact, iar pe latura socială de modestie, de simțul răspunderii pentru faptă, vorba spusă sau scrisă, iar în ordinea morală și națională de respect față de tradițiile religioase și naționale, de conștiință trează pentru tot ce privește poporul și patria română, de venerație și supunere față de M. Sa Regele și demnitarii Statului.

Crescut în această disciplină și fiind condus de principiile: totul pentru țară, rege și națiune, tânărul învățător va reuși, fără reclamă să se impună în ochii părinților care îi încredințează, ori cât ar fi ei de modești, tot ce au mai scump — pe copiii lor; în ochii superiorilor, care totdeauna apreciază cu adevărat pe cei harnici și modești; în ochii colegilor care trebuie să răsplătească cu dragostea lor pe cei muncitori, nu pe cei guralivi.

Dela activitatea din școală, învățătorul va trece la cercul cel mare al activității sociale, la programul său de activitate extrașcolară. Să nu piardă din vedere că aici nu trebuie să lucreze numai pentru fațadă și aplauze.

Sunt foarte mulți învățători buni în clasă, dar potrivit de buni la activitatea extrașcolară. Avem și situații inverse.

Când aș fi întrebat pe care-l prețuesc mai mult, n'aș ezita să afirm în auzul tuturor că învățătorul trebuie să-și îndeplinească cu prisosință mai întâi activitatea lui din școală, care cere multă pricepere, stăruință și continuă pregătire.

Numai starea societății noastre impune învățătorilor să fie și dirijori de cor, dansatori, contabili la banca populară, secretari la societățile culturale,*) răpindu-le cel mai prețios timp (presupunând că nu-l fură dela clasă), timpul necesar meditației asupra celor citite, asupra schițării planurilor de muncă, asupra elaborării lucrărilor care cer răgaz și nu pripeală.

Dar dat fiind, că mai ales la țară învățătorul trebuie să facă de toate, el are obligația să-și împartă astfel timpul, ca să poată îndeplini activitatea lui din clasă odihnit și cu toată priceperea și elanul necesar, iar timpul zis „liber” să-l consacre operelor necesare satului.

În sprijinul acestei activități, a învățătorului, vin: *statornicia lui în sat și... timpul.*

Majoritatea învățătorilor *aleg* posturile, și n'au stare pe loc. De aici o mulțime de piedici în realizarea unui plan de lucru. Învățătorul să țină seamă și de timp. Să nu încerce să le facă *toate odată.*

În fiecare an va încerca o nouă activitate: de exemplu, punerea la punct a grădinii școlare. Va stăruii atât timp până va realiza ceva care să rămână. Numai după aceea va trece la alt capitol al activității sale.

*) Și un număr considerabil de învățători la instrucția premilitară (Nota Red).

O altă piedecă în realizări sănătoase este graba pentru parvenire. Mulți învățători îndată după trecerea examenului de definitivat, când nici n'au avut timp să-și formeze un plan de activitate se și gândesc la demnități, la însărcinări cu caracter politic.

Pentru a-și atinge scopul, bine înțeles au nevoie de un om politic, care le cultivă ambiția, depărtându-i tot mai mult de obligațiile lor școlare.

Când va dispărea din obiceiul pământului utilizarea învățătorilor în scopuri electorale, atunci școala primară românească va primi un impuls de însănătoșire, căci învățătorul rămânând numai în brazda școalei, se va îmbunătăți frecvența, se vor întări raporturile între învățători și părinți, se vor respecta învățătorii care lucrează pentru școală și se vor înlătura atâtea aversiuni din viața satului.

Aceste postulate ar fi foarte ușor de realizat dacă ar triumfa *ideea de autoritate* în viața Statului nostru.

Misiunea învățătorilor va fi atunci cu mult mai ușoară. Să sperăm că și ei prin munca lor de toate zilele vor ajuta la triumful ideii salvatoare, spre care trebuie să mergem dacă voim ca neamul nostru să se găsească pe căile progresului.

Constantin Iencica.

Scurtă privire asupra voinței în legătură cu școala primară

Filozofii sunt de acord pentru a afirma, că oamenii sunt egali înaintea legii; deasemeni admit, că oamenii sunt inegali în valori intelectuale, morale și spirituale. Dacă la părerea lor adăugăm și pe a medicilor, vedem, că inegalitatea mintală se dublează prin inegalitatea vitală. Dacă ar trece cuiva prin cap să ocolească aceste inegalități, nu ar fi plasat decât în domeniul absurdului; în schimb a încerca să îmbunătățească individualitățile, cineva nu face decât un act de fraternizare umană și de necesitate socială. Medicii să aplice mijloacele oferite de știința biologică, iar educatorii pe cele ale pedagogiei, după sfaturile observațiilor psihologice. Dar, în timp ce unii educatori au pretins, că prin educație se poate totul, sunt biologiști, cari consideră educația ca incapabilă de a da rezultate efective. Absolutismul acestor două afirmații este cu sens depășit. Dacă educația este insuficientă pentru a ameliora o deficiență de origină glandulară, acelaș reproș poate fi adus biologiei, dacă ar pretinde să amelioreze o deficiență de natură sufletească. Fiecare cu rolul circumscris.

Dacă noi analizăm cazul voințelor deficiente, ni s'ar părea că corectarea nu poate rezulta decât dintr'o educație aplicată cu chibzuire chiar din prima parte a copilăriei. Fiecare știe că o greșită educație dată copilului aduce turburările cele mai grave în desvoltarea celor mai bune voințe, în ce privește dreptatea și corectitudinea. Noi putem considera voința din punct de vedere al acțiunii, frânării și acceptării. Deficiența voinței de acțiune se afirmă printr'o slăbiciune de a face o alegere între motive, prin nehotărâre, când se observă sforțări sterile, prin nimicnicia de a întreprinde, prin nestatornicie și neconsecvență în cursul unei acțiuni.

Curiozitatea în această manifestare a abuliei constă în faptul că bolnavul nu-și dă seama de incapacitatea sa reali-

zatoare. El se sforțează ca un copil și nu-l vom găsi nicio dată gata de plecare, din principiu el fiind întârziat și nicio dată nu poate să ia cunoștința de necesitatea momentului. Preferă ca în hoinărele sale să se mângâie cu scene din reverie, căci imaginației sale îi place să evoce acte din trecut.

Trecând din adolescență la vârsta adultă, această plăcere pentru trecut se întinde și se impune spiritului său. El se sforțează să trezească pe ecranul existenței sale imagina trecutului. Astfel fac și bătrânii cari se mișcă în ultimii ani ai vieții doar pentru a-și mângâia clipele cu amintiri scoase din viața trecută. Infirmii de voință trăesc ca și bătrânii din reverii și nu transformă în realizări decât ceeace vag le trece printr'un gând fugar. Să nu le cerem acestora să-și scruteze trecutul ca să obțină o lecție spre evitarea greșelilor viitoare. Le-am turbura liniștea în care odihnește «normala» lor depreziune. Slăbiciunea voinței de acțiune nu știe a conjuga verbele decât la timpul trecut. Bolnavul suferă dacă-l conducem să conjuge la timpul prezent, pentru că îl constrângem să exprime în mod mintal o intenție mai repede decât ar avea-o el.

S'ar putea crede, că deficientul în voința de acțiune găsește o compensație în voințe de oprire, adică în frânarea actelor. Eroare profundă. Inaptitudinea de a merge înainte se reproduce și când el s'ar sforța să se oprească. Neputința de atac nu știe să marcheze oprirea asupra pantei unui viciu, să părăsească o minciună, alcoolul, fumatul sau lăcomia fără reacțiune. El nu poate să pronunțe niciodată cum trebuie cuvintele «da» și «nu», cuvinte foarte scurte în acelaș timp, dar cari pretind a poseda o guvernare de sine însuși, deci o stăpânire personală.

Voința inteligentă trebuie să știe spune «da» sau «nu» la timpul oportun și câteodată să-și impună tăcerea. Este cazul câteodată când omul are nevoie de o voință netă, de exemplu în reglementarea conversației. O mare slăbiciune se afirmă în viața noastră în mod precis printr'un regretabil exces de verbalism. Se face un abuz de verbalism, spunându-se atâtea inutilități, dar nu se realizează nimic. Guralivii ne-ar face un mare serviciu, dacă ar avea voința să facă o cură de tăcere.

În ce privește voința de acceptare, noi o putem fără răutate să o considerăm ca cea mai anevoioasă în reușită. Din această categorie sunt foarte mulți suferinzi.

Bolnavii din această categorie se sforțează în fond de a avea voința cu care să accepte un eșec. Nevrologii ne vor mărturisi că mare parte din clientela lor este compusă din aceste nenorocite suflete, doborâte de o desamăgire, o supărare sau o decepție. Desigur, că amintind de această categorie de oameni cu deficiență a voinței, cari acceptă fără opunere sarcinile impuse din afară, nu voim să aprobăm curbarea sufletelor sub jugul resemnării moi și lașe, care echivalează cu o sinucidere morală, ci din contra de a rămânea demni și bărbătește în fața unui eșec, de a nu se lăsa intoxicat de o ranchiună și de a considera eșecul ori decepția ca punctul de plecare pentru o nouă inițiativă. Viața școlară abundă cu lecții în această ordine de idei: un eșec într'o compoziție ori în realizarea unei teme, sau o problemă a cărei rezultat nu a eșit, este un eșec la un examen. În prezența acestor supărări școlare, cari nu sunt decât primele din cele pe care le rezervă viața, se găsește germenele voinței de resemnată acceptare, sămânța fatalismului. Trebuie să ne opunem pasivității fataliste a răsăriteanului, care se împacă cu toate belelele, abdicând fără spirit reflexiv înaintea greutăților ușoare.

Este cazul să se facă o distincție între nuanțe de deficiență a voinței și spiritul religios care acceptă o durere prin resemnare și supunere divină. «Fie voia ta» nu este o boală de voință, ci din contra, o forță adusă prin sentimentul religios. Sufletul găsește în acest sentiment o forță de rezistență considerabilă, care-l pune în stare de liniște necesară de a permite meditația pentru un nou sbor.

Acestea fiind unele din aspectele voinței deficiente, trebuie să căutăm remediul. Psihologul va face foarte mult dacă va asculta pe biolog. Acesta dă importanță deosebită exercițiului în aer liber, o nutriție rațională, eforturi musculare. Biologul vrea să procedeze prin curățirea temperamentului, curățindu-l de toxinele primejdioase, prevenind infecțiunile ce provin dintr'o insuficiență higienică, a cărei acțiune are de consecință o ațipire a mușchilor ori o tâmpire a creierului.

Educatorul trebuie să pună în joc toate mijloacele pe care i le oferă viața școlară, pentru a lega voința de obișnuințe binefăcătoare. Școala poate forma proiecte pentru sărbători naționale, excursii, serbări, jocuri, etc., la elaborarea acestor proiecte să chemăm și pe copii să colaboreze. Să-i stimulăm

a gândi și critica diferitele opinii. Să aleagă, să accepte și să refuze dacă e cazul. Totul să tindă la realizări, la construirea de planuri. Le formăm astfel o voință deliberatoare, selecționatoare și creatoare. În această operă va trebui să sădim deprinderea înlăturării tuturor conjuncțiilor zadarnice ori inutile, pentru a nu admite decât pe acelea cari sunt capabile să stimuleze voința lor la lucru.

Puterea acțiunii senzoriale va fi totdeauna fortificată prin intervenția gândului și scrisului. Să ne pară bine când copiii traduc în gând liber concepțiile lor, mai cu seamă dacă își exprimă în fraze scurte și precise criticile și soluțiile lor. În această muncă să nu permitem însă decât întrebuintarea verbului la indicativul prezent. Conjugarea la prezent e conjugarea hotărîtului, cea a timpului trecut este conjugarea nehotărîtului, iar cea a viitorului este toana nestatornicului. Copilul trebuie să zică totdeauna «eu fac» și nu «voi face».

Din stilul școlarului, pe lângă altele, trebuie să excludem expresiile pesimiste. Stilul său trebuie să aibă vocabular ce să exprime încrederea și bucuria voluntară. Propozițiunile ce exprimă îndoiala și descurajarea trebuie excluse. Tinerețea nu se îndoiește de nimic, se spune adeseaori. Ei bine. Da, tinerețea este frumoasă, pentru că ea nu zăbovește în îndoială, pentru că ea nu este lăsătoare, pentru că ea este mișcare și executare, pentru că respinge sentimentalitatea pasivă.

Acțiunea trebuie câteodată să aibă și un rezultat negativ, cum este de exemplu cazul în privațiunea voluntară; de ex. impunerea de a nu fuma, suprimarea unei ședințe de cinematograf, a rezista tentației de a merge la o cafea, a-și impune renunțarea la o lăcomie. Aceste privațiuni cer un puternic efort de voință și sunt generatoarea unei forțe morale, care va forma întreaga valoare a omului. Aceasta este forța morală care înobilează pe om, îl face mai mare și făurește puterea unei societăți. Aceasta-i forța morală, care degajă o voință sănătoasă și care formează rasele forte și invingibile.

G. Iancu - Carei.

NĂZUINȚI . . . .

*Numai dela școala primară
și educația elementară aștept
rejuvenarea poporului meu.*

Fichte.

Trăim cu toții timpuri când mijloacele sau metodele ce indică pedagogia modernă a se întrebuița în școală, sunt stingherite din cauză, că familia nu mai este la înălțimea dorințelor. Ea în loc să fie un premergător al educației și instrucției ce se face în școală, se ridică chiar contra școalei, probabil nu mai este mult până când statul nostru se va clădi pe alte baze și își va lua mersul dela început.

Oricât ar încercă educatorul ținând seamă de fazele de dezvoltare ale vieții sufletești a copilului și de idealul către care tinde omenirea, el nu va reuși să facă apropierea între copil și acest ideal, dacă între el și familie nu va fi cea mai strânsă legătură.

La Romani, cât timp educația se făcea în familie, mama deprinzând pe copil cu virtus romana, alcătuită din elemente de trăire, ținând spre viață morală prin viață nu prin știință, statul a trăit epoci de glorie și de conzistență. Numai după ce copilul era inițiat în primele noțiuni de scris și citit și în practicile religioase, se desprindea din sânul familiei și se trecea în mediul școlăresc în comun. Mai târziu, când familia nu și-a mai știut rostul din cauza influențelor streine, când mama nu-și mai creștea singură copilul, educația a decăzut; iar statul s'a dezorganizat.

Trăim astăzi un timp când materialismul rece stăpânește inimile tuturor. Toate instituțiile de binefacere nu mai au viață din cauza lipselor de prevederi bugetare. Trebuie ca statul nostru în epoca aceasta de decădere să împrumute din practica Romanilor felul lor de educație și zelul dela pedagogii moralști, care căutau toate mijloacele de a readuce statul la măreția din trecut.

Ne trebuie educație în familie, legătură strânsă între fa-

milie și școală. Ne trebuie o năzuință spre mai bine a întregii noastre vieți, o smulgere din mediu și o structizare a vieții noastre. Atunci ne-am putea numi cu adevărat persoane culte, iar luminile ce le vom câștiga vor direcționa o nouă acțiune educativă necesară imperios a schimba din temelie aspectele atmosferei sociale și morale, în care ne complacem.

Organizarea întregii vieți sociale și naționale la o treaptă demnă și ridicarea prestigiului nostru ca popor îi revine școlii primare. Adresându-se marelui majorității a neamului, școala primară e chemată să lumineze și să îndrepte toate energiile și puterile creatoare de valori ale acestei țări către drumurile fericite ale vieții. Prin ea se oțlesc voințele de fier, de care societatea moleabilă de astăzi are mai multă nevoie ca oricând pentru un mai reviriment moral. Trebuie să înlăturăm toate pedicile dinăuntru și dinafară ale învățământului nostru primar, altfel se periclitează din temelii disciplina și ordinea morală a statului nostru.

Numai atunci va dispărea cu siguranță drojdia societății, care se complace făcând la complimente în fața potențailor, numai atunci statul nostru va fi clădit din indivizi încrezători în forțele lor, fiecare dintre ei fiind o personalitate, când crizei permanente, prin care trece învățământul nostru primar, i se va pune capăt.

Stârciu—Sălaj.

Gr. C. Probaje.

DIN TRECUTUL SĂLAJULUI.**ISTORIA INVĂȚĂMÂNTULUI ROMÂNESC
DIN SĂLAJ**

(10)

Atât în urma acestei legi cât și a celorlalte privitoare la salarizarea învățătorilor, comunitățile cari au voit a păstra neatins caracterul confesional al școlilor lor, au introdus în instrumentele dotaționale învățătoresți toate veniturile acestuia din numerar, naturale, din pământul dat spre folosință, din venitul cantoral, etc., numai să ajungă la suma prevăzută de lege. Multe comune, tot din această cauză, când învățătorul după anii serviți avea dreptul la cvincvenal, căutau păruri contra lui sau alte »răutăți și mici scandaluri« pentru a-l amova și își alegeau altul tânăr. — Totuși puține comune au rămas în Sălaj cari n'au acceptat ajutorul de stat, mai ales în urma legii din 1907. — Intre aceste a fost pus învățătorul confesional să aleagă: omagiu și recunoștință acelor cari au răbdat până în sfârșit.

Învățătorii sălăjeni dela 1875, parte din ei mai târziu, au fost membri ai fondului regnicolar de pensiune, alimentat din: taxe anuale, donațiuni, dobânzi, ajutor dela stat, 30 fileri de fiecare obligat înscris la școală — dispozițiune valabilă în baza legii XLIII—1891 și anulată prin legea XLVI din 1908, — etc.

Strânși în »Reuniunea Învățătorilor Români Sălăjeni« — după cunoștința mea cea mai veche asociație învățătorescă din țară — și în cea din Archidieceză pentru învățătorii de peste Meseș, sub protecția și cu ajutorul marilor bărbați depe vremuri: Demetriu Coroianu, Gheorghe Pop de Băsești, Andreiu Cosma, Ioan Nichita, Alimpiu Barboloviciu, Gavril Trifu, Vasile Pop, Ioan P. Lazar ș. a., învățătorii sălăjeni ș'au lărgit și cristalizat cunoștințele teoretice prin discuțiile și praxa din adunările Reuniunii și filialelor ei.

N'a fost manifestare românească în acest județ, la care învățătorii, prin corurile și produsele lor, să nu fie luat parte. Îndeosebi tradiționalelor adunări ale Despărțământului Sălăjan-Chiorean al »Astrei«, caracterul românesc și cu adevărat șărbătoresc îl dădeau tocmai acei dascăli ai vremii. Corurile

mixte: alui Mihail Bobiș din Supurul de sus, a lui Ioan Chira din Băsești, a lui Teodor Medanu din Hotoan și a altora cu modeste începuturi, au lăsat amintiri neșterse în sufletele bătrânilor ce mai trăesc prin satele sălăjene.

Din rândurile învățătorilor sălăjeni s'au ridicat câteva figuri impunătoare, cari prin munca lor ș'au scris numele în istoria culturală și națională a acestui județ: Ioan Jarda, Vasile Olteanu, Ioan Chira, Nicolae Pop, Ioan Hendea, Gheorghe Șimonca, Gavril Labou, Teodor Medanu, Iosif Cosmuța, Alexiu Fedorca, Teodor Mureșanu, etc.

Câțiva din ei au luat parte la marile frământări și sguđuri ale sufletului românesc din întreg Ardealul, astfel: Alexiu Fedorca, învățător în Șimleul-Silvaniei, a luat parte la consfătuirea intimă a bărbaților sălăjeni din 20 Maiu 1892, în legătură cu chestiunea înaintării »Memorandului« la împăratul, apoi împreună cu Andreiu Cosma directorul »Silvaniei« și Dr. Cassiu Maniu, a făcut parte din delegația oficială a Sălajului care a înaintat »Memorandul« la Viena.

Teodor Medanu, învățător în Hotoan, a făcut parte din deputațiunea de 300, care a dus »Memorandul« la Viena în 28 Maiu 1892, iar la 12 Noemvrie 1892 a asistat la procesul de presă, intentat contra păr. V. Lucaciu pentru »agitație de ură contra naționalităților«, judecat la Dobrițin și în vara (23 și 24 Iulie) anului 1892, a luat parte la Conferința generală extraordinară a alegătorilor români din Ardeal ținută la Sibiu, etc.

Acești martiri ai cauzei naționale s'au dus dela noi, dar prin patriotismul ce isvorește din mormintele lor, vor trăi deapururi între noi.

Mai sunt o seamă cari au căzut jertfe în timpul rășboiului mondial pentru atitudinea lor intransigentă în serviciul cauzei naționale, cari au fost ultimele jertfe ale învățătorimii române sălăjene pe altarul suferințelor noastre milenare, dintre cari cu pietate pomenim pe morții în rășboiu: Patriciu Pop din Sighetul-Silvaniei, Patriciu Sas din Bulgari, Fehete din Ciocmani, Canciu din Var, etc.; pe ostatecii: Vasile Pop din Șeredeu, Nicolae Gozman din Recea, etc.; pe voluntarii și legionarii: Ioan Rațiu, Dumitru Ilea, Ioan Ciobanu, Ștefan Oșianu, Șerban Nicolae, Gavril Păușanu, Victor Pop, etc.

Și din amândouă categoriile mai avem azi încă în mijlo-

cul nostru câțiva venerabili bătrâni, în fața cărora să avem reverința ce se cuvine unor martiri și martori ai vremilor eroice.

6. Epoca școlilor confesionale se sfârșește cu reînvierea Daciei fericite, cu realizarea unor aspirațiuni de veacuri, pe cari le-au definit și întru realizarea cărora s'au jertfit.

Multe și mari suferințe a răbdat școala poporală sălăjană din începuturile ei și până în momentul când s'a văzut încununată cu emblema pe care era scris adevăratul ei nume: »Școala primară națională«¹⁾ și până în momentul când slugitorii ei, printre lacrimi de bucurie, au auzit cuvântul de recunoștință al Patriei grăind prin marele luptător naționalist Vasile Goldiș: *Voi sunteți „oastea vitează, dragă, a neamului nostru care ne-a scăpat din robie“*²⁾.

Iată câteva fragmente din trecutul plin de lupte și frământări ale școalei române sălăjene.

Prin aceste scurte reflexiuni încheiu.

M'am păzit a aduce prea multe nume, date și statistice, importanța cărora e incontestabilă pentru lămurirea și definirea multor laconice afirmațiuni, însă n'am voit a abuza îndelung de ospitalitatea ce cu drag mi s'a oferit de Onor. Redacție a rev. »Școala Noastră«, Zălau.

Noui vremuri bat la orizont, dealfel atât de firești în linia naturală de evoluție a stărilor sociale a omenirii. Prin alte țări s'a realizat câte ceva din catechismul acestor vremi impregnate de spiritul ideii naționale.

Glasul unor gânditori și eroi ai neamului nostru abia acum răsună în urechile elitei națiunii noastre, unora mai răspicat, altora mai confug. Dar e fapt, că se înmulțește numărul infim de mic de eri a acelora, cari tremură și se tem de blestemul poetului-filosof, bardul nostru național, M. Eminescu: »Cine-au îndrăgit străinii . . . . inima câinii . . . . casa pustia . . . . neamul nemernicia; îndrăgi-i-ar ciorile și spânzurătorile«.

Și vom trăi vremuri când vom vedea și la noi **nu** un Benito Mussolini, ori un Kemal Pașa Ataturk, ori un Adolf Hitler, **ci un** Eminescu în practica vieții noastre culturale,

1) Decretul Consiliului Dirigent ardelean privitor la reorganizarea învățământului primar, No. 13869—1919.

2) Analele Asociației învățătorilor români din Ardeal, Banat și Părțile ungurene, congresul din 11—13 Februarie 1919, ținut la Sibiu.

naționale și economice; un lăncu în practica vieții de organizare militară și apărare națională; un Bărnuțiu, Cipariu, Maiorescu, Brătianu, în propagarea și prelungirea în infinit a liniei de realizări istorice la cari este chemat acest Neam. Așa dar nu duce, fuehrer, pașă, sau alte năsdărăvânii exotice, ci un patriot al tuturor năzuințelor cari din adâncul rărunchilor muncesc pentru acest Neam.

Istoria este făclia la intrarea pe poarta viitorului.

Din întreagă istorisirea mea asupra învățământului popular românesc — dela originea sa și până la Unirea cea mare — a acestui județ, să desprindem două lucruri: școala ce conducem să nu fie ca cea din epoca tradițională al cărei scop erau cunoștințele, ci să aibă la bază în dezvoltare școala națională, în care cunoștințele au fost puse în slujba idealului național. Apoi toate cunoștințele, câștigate din orice domeniu, să le împărtășim acestei națiuni filtrate prin prisma ideii naționale integrale.

È un adevăr, anomaliile acestui răutăcios veac s'au năpustit și asupra școlii, asupra slugitorilor ei, asupra culturii naționale, dar nădejdea să n'o pierdem, căci lumina risipește întunerecul și dreptatea învinge minciuna.

În lupta ce ducem și vom duce pentru consolidarea și întărirea acestei națiuni contra străinismului, contra tuturor anomaliilor și curentelor subversive, politice și religioase, cari luptă pentru desagregarea Neamului, să ascultăm glasul geniului nostru național, care ne grăește depe pedestalul sfânt al istoriei noastre naționale.

Atunci școala va fi, cece trebuie să fie: păstrătoarea comorilor națiunii și cea mai puternică forță în apărarea națională.

Ardelean Ioan sen.

ȚĂRANUL ÎN LITERATURA ROMÂNEASCĂ

Vieța țaranului, cu manifestările ei naturale, neatinsă de microbul decăderii, a fost și este un mijloc puternic de descriere a naturii omenești. Simplitatea traiului lui, munca de toate zilele cu voioșia ei, au fost izvoare de inspirație poezilor, pentru că frumusețea excită sentimentul, care în operele literare, este exprimat în poezie, specie literară rezemată pe această funcție sufletească. V. Alexandri în privința aceasta arată pe țaran astfel:

Pășesc în lungul brazdei pe fragedul pământ
Pe culme pe vâlcele ei sue și coboară,
Svârlind în a lor cale sămânța după vânt.

În pastelul «Rodica» ni-l înfățișează vesel și bucuros în felul următor:

«O mie! zice unul, urând cu veselie.
Noroc și roadă bună adaugă un alt.
Ca vrabia de toamnă rotund spicul să fie!
Ca trestia cea 'naltă, să fie paiul 'nalt!
Din zori și până 'n noapte, tot grâul să răsară
În el să se ascundă porumbii osteniți:
Și când flăcăi și fete vor secera la vară
În valuri mari de aur să 'noate rătăciți».

Țăranul român muncește de dimineața până seara în arșița soarelui, căutând să înlăture simțirea oboselii prin glume, zicători, basme și pilde, apoi seara se înapoiază acasă strigând și cântând, fiind mulțumit de lucrul său. De aceea în timpul verii când săteanul are de muncit mult, serile senine cu stele și lună lucitoare, sunt îmbălsămate de scenele de bucurie ale muncitorilor. Poetul țărănimei «Gh. Coșbuc» a putut datorită talentului său să ni-l arate cum nu se poate de frumos în «Noapte de Vară».

Care cu poveri de muncă
Vin încet și scârțiind

Și flăcăii vin pe luncă
Hăulind.

Cu cofița, pe 'ndelete,
Vin neveste dela râu;
Și cu poala prinsă 'n brâu
Vin cântând în stoluri fete
Dela grâu.

Dela gârlă 'n pâlcuri dese
Sgomotoși copiii vin:
Satul e de vuet plin.

Sistemele vechi de guvernare, concepțiile despre vitalitatea societății omenești, ignoranța în care a fost ținut, neputința mentalității lui de a-și explica unele fenomene și atribuirea lor unor cauze neraționale, l-au făcut să fie superstițios, fiind covins pe deplin de verosimilitatea credinței lui. Aceasta ne-o oglindește însuși în «Miorița». Când merge pe drum undeva și-i iese înainte cu un vas gol vre-o persoană, ori se întâlnește cu popa, sau îi taie un iepure calea, numai face nimic. Se întoarce acasă lăsând să facă lucrul pe altă zi căci astăzi semnele i-au arătat, că nu-i merge bine. Dacă i se întâmplă fenomene ce-i arată bine, veselia îi este mare. În acest sens V. Alexandri, îl arată în versurile:

Ei cu grăbire îi s'ar în cale,
Zicând: «Rodică floare de crin,
În plin să-ți meargă vrerile tale,
Precum tu, dragă ne ieși cu plin»!

Când faptele ce-i ies în cale, sunt în acord cu intențiunile lui, își exprimă mulțumirea față de aproapele prin expresii de urale, iar când se întâmplă contrar, arată nemulțumire prin vorbe ridicule sau de blam. Semănătorii urează Rodicăi:

»S'ajungi mireasă, s'ajungi crăiasă!
Calea să-ți fie numai cu flori,
Și casa casă, și masa masă,
Și sânul leagăn de pruncișori!
Cu grâu de aur ei o presoară,
Apoi cofița întreagă o beau
Scuturând grâul din părul său.

Diferitele suferințe și boli, durerile de cap, durerile de stomac (inima) fatalitatea unor fenomene, le pune pe seama

unor spirite închipuite cum sunt strigoii, care mănâncă inima unui mort și face să moară toți din neamul lui, elele ce umblă pe sus în noaptea lui Sf. Tudor și schilodesc pe cei întâlniți în cale, iar la fete le spulberă dragostea etc. sau când suferă de cord își închipue, că un dușman al lui prin vrăjitoare i-a pus cuțitul în inimă, ori l-a dăochiat, că-l doare și capul. Fuge imediat la descântătoare să-i descante. Poezia «Sburătorul» a lui Heliade Rădulescu, ni-l arată sub acest aspect:

«Oare, ce să fie asta? Intreabă pe bunica.
O ști vreun leac ea doară — O fi vreun sburător,
Ori haide la-alde baba Comana, ori Sorica,
Ori du-te la moș papa, ori mergi la vrăjitor».

«Și unul să se roage, că poate mă desleagă.
Mătușile cu bobii fac multe și desfac,
Și vrăjitorul ăla și apele închiagă.
Aleargă la ei, mamă, că doar mi-or da de leac.

Vremurile grele, prin care a trecut, trecerea din starea de robie la cea de libertate, suferințele care l-au aspirat, au făcut pe sătean să-și întărească credința în Dumnezeu, urmând calea Bisericii în fiecare zi de sărbătoare. Se scoală de dimineață se îmbracă în haine de sărbătoare își ia copiii și pleacă la Biserică ducând cu sine după obiceiul local anume ofrande. Chiar dacă nu este convins, face așa fiindcă așa au făcut părinții lui. Când merge la Biserică ori când vine ia o înfățișare creștinească. Iată cum îl descrie Gh. Coșbuc în «La Paști»:

Și cât ie de frumos în sat!
Creștinii vin tăcuți din vale
Și doi de se întâlnesc în cale
Iși zic: Hristos a înviat!

— — — — —
Pe deal se sue încetișor
Neveste tinere și fete,
Bătrâni cu iarna vieții în plete
Și'ncet în urma tuturor
Vezi șovăind câte-o bătrână
Cu micul ei nepot de mână.

Intors acasă, după ce face prânzul, pleacă la locurile de petrecere, mai ales la zile mari:

Un scrânciob mai la vale pe lângă el adună
Flăcăi și fete mîndre ce rîd cu voe bună:
Și 'n sunet cu vioare de cobze sau de nai
Se 'ntoarce hora lină călcând pe verde plai.

Bătrâni cu fețe stinse, Romîni cu fețe albe,
 Romînce cu ochi negri și cu ștergare albe
 Pe iarba răsărița fac praznic la un loc,
 Iar pe 'mprejuri copiii se prind la luptă 'n joc.

Situația țării noastre, bogățiile ei, au fost puncte de atragerea străinilor, care se năpusteau nu numai asupra a ceea ce ei căutau, ci și asupra stăpânitorilor lor, punînd pe Romîni de a fi în veșnice conflicte războinice. Săteanul romîn moștenind de la moși și strămoși patriotismul și curajul, a știut totdeauna să-și apere țara și patria murind mai bine, de cât să ajungă rob la străini,

Pentru cel ce ne iubește
 Tot ce-avem noi dăm cu drag,
 Dar când neamul ne hulește,
 Și vrăjmaș ne vine 'n prag,
 Mii de oști cu el s'aducă,
 Noi suntem Romîni destui;
 Când de piept cu noi s'apucă,

Aibă-l ceru 'n mila lui!

(Cântec Gh. Cosbuc).

iar în război este învățat cu greutățile, luptând cu cea mai mare putere până în ultimul moment al vieții. Pleacă vesel la război cîntînd și chiuind, întoarcîndu-se mulțumit când a izbutit și trist când n'a izbutit:

Plecat-am nouă din Vaslui
 Și cu sergentul zece.
 Și nu-i era, zău, nimănu
 În piept inima rece.
 Voi oși ca șoimul cel ușor
 Ce zboară de pe munte,
 Aveam chiar pene la picior
 Și-aveam și pene 'n frunte.

Dar cel sergent fără mustăți
 Răcnica «Să n'aveți teamă
 Romînul are șapte vieți
 În pieptu-i de aramă».

Curajos, viteaz, nepăsător de moarte, ne arată pe țăran, V. Alexandri (Peneș Curcanul, Sergentul) și Gh. Coșbuc (Cântec, Dorobanțul, Pui de lei, Povestea unei coroane de oțel, etc).

(Va urma)

P. C. Buzescu.

PAGINA FOLKLORULUI.

HOREA SECERIȘULUI

Ceteră și corul călăușilor la seceră

Tânăra mă măritam
 Și re mamă-mi căpătaiu
 Sede 'n vatră
 Și tăt latră;
 Untră 'n casă ca o coasă
 Mă muștră, că nu-s frumoasă.
 Dă 'n căne să ias' afară
 Și 'n mine să mărg în țară.
 Luai secera la brâu,
 Mă dusei p'un drum în gios,
 Place-mi holda de ovăs.
 Seceraiu, cât seceraiu,
 Seceraiu până la prânz
 Tăt cu urit și cu plâns;
 Seceraiu pân' la gustare
 Cu urit, cu supărare.
 Văzuiu toate mamele
 Pe toate răzoarele
 Cu hârbuțu 'mpetecat
 La nurori cu demâncat.
 Num' a mea mamă nu vine
 Bat-o care-o ține 'n lume.
 Da o-a bate Vinerea
 Și credința ei cea rea
 Cum mă bate ea pe mine
 Care nu fac rău la nimo.

HOREA NEVESTEI

Ceteră și voci la petreceri

Puiculița mea muiere,
 Hai la crășmă să bem bere!
 Vie truda măi bărbate
 Că ti-'mbăta și mi-i bate
 Ș'a râde lumea de noi,
 Cum se bat două nevoi.
 Mândra mea ca laptele
 Eu mă 'ntorc cu spatele
 Și mă uit la d' altele,
 Cu mâna pe după cap
 Cu gândul la d' alta 'n sat.
 Zăs-ai bade, zăs-ai căne,
 Că n'ai dragă ca pe mine.

Bine-ai zis că nici n'ai două
 Ci 'n tăt satul câte nouă.

Inimă supărăcioasă
 Ce ți-ași da să fii voioasă;
 Măcar ce ți-ași făgădi
 Cum ai fost tăt n'ai mai fi.
 Taci inimă nu tăt plânge,
 Căci cu lumea nu-i învinge
 C'a 'nvinge lumea pe tine
 Până ce te-a pune bine.

Tu muiere tu bolundă
 Nu ședé 'n crășmă flămândă.
 Meri acasă, fă plăcintă,
 Pune două subsuoară
 Și vino la crășmă iară.

HOREA MIRESEI

Vioară și voci la muni

Gată-te mireasă bine
 C'amu venim după tine
 Și te gată cu uăframă
 Că venim de-a bună samă.

Da săraca mireasa
 De trei zile n'o mâncat
 Num' o stat și s'o uitat
 Pă fereastra grădini
 S'o temut că n'om veni,
 Pă fereastra de din jos
 S'o temut că ne-am întors
 Cu mirele cel frumos.
 Nu te supăra mireasă
 C'ai un mire ca ș'un crai
 Ș'o grădină ca ș'un raiu
 Ș'ai o mamă liniștită,
 Ți-o fi casa hodinită.

Doamne-ajută-ne și nouă
 Să merem pă cale nouă.
 Cale nouă neumblată,
 Unde n'am fost niciodată.

*Anzite delu Seleşi Vasile ceteraș de 45 ani
 și Anu Bobotau născ. Ardelea de 40 ani,
 ambii locuitori în com. Cristelec, jud. Sălaj.*

Gh. Hobjilă.

CRONICĂ - INFORMAȚIUNI

— Colaboratorilor, cetitorilor și prietinelor noastre le dorim multă fericire și sănătate de sf. sărbători ale Invierii.

Hristos a înviat!

— Articolul de fond „Misiunea învățătorului” îl reproducem din excelenta revistă „Satul și școala” dela Cluj pentru valoarea sa necontestată și claritatea prin care se pune la punct cu o superioară competență în materie aceasta problemă veșnic de actualitate.

— **Fumatul.** Reproducem după „Universul” notița de mai jos întrucât și pe noi ne preocupă de aproape această problemă.

Fumatul, odinioară, era considerat de o lume întreagă deprindere urită, cu totul nepotrivită femeii.

Ca orice inovație îndrăznească, indiferent de domeniul în care se înfiripă, fumatul la femei a stârnit indignare și proteste.

Aceiaș soartă au avut la început ciorapii „chair”, cari îndrăzniseră să imite nuanța pielii, aceiaș indignare a ridicat și obiectul luat de femeile elegante de a purta pudrieră în poșetă și de a se boi oricând, la masă, pe stradă...

Din fericire, aceste îndrăzneții, de cari azi nimeni nu

se mai miră, erau mai inofensive decât fumatul, care se înrădăcinează din ce în ce mai mult, până a părea unora firesc.

Pentru multe femei, fumatul a ajuns o necesitate, o supapă de descărcare a unui clocot lăuntric, a unei nervozități exagerate.

Prinse de patima fumatului, nimic nu le mai poate opri de a nu arunca până și ultimul ban pe o cutie de țigări.

Numărul cel mare de femei fumează, însă, nu din convingere, ci din snobism, din lipsă de ocupație, din dorința de a părea interesante. Pe de altă parte, fumatul dă prilej, după părerea unora, de a executa gesturi grațioase, deosebite.

Adevărul e altul.

Fumatul, la femei, lăsând de o parte considerentele igienice, cari sunt totuși atât de importante, e un obicei lipsit de estetică.

Grația feminină nu se potrivește nici decum cu dinții îngălbeniți de tutun, cu degete mirosind a țigară și cu ochi înroșiți de fumul trimis neîndemânatic.

Dacă o țigară două, fumate din curiozitate sau întâmplător, acasă, mai pot fi trecute cu vederea, obișnuința de a fuma oriunde și oricând nu are nimic sănătos și distins.

E departe de a fi „foarte chic” doamna tânără și elegantă care, pornită la șosea pentru a sorbi aer curat, uită în colțul gurii un rest de țigară slinsă. Nici doamna, instalată la volanul unei limuzine frumoase, nu capătă mai mult pitoresc, dacă va conduce mașina, aruncând rotocoale de fum pe nas și pe gură.

La baluri, prin restaurante, fete tinere, cu chipuri și rochiile copilărești, aprind țigară de la țigară, indiferent dacă tovarașii lor — fumează sau nu — și deseori, într'un grup, numărul fetelor cari fumează întrece pe al tinerilor.

Aspecte de soiul acestora, din cari s'ar putea aminti multe, sunt menite să dovedească tuturor că un obicei lipsit de estetică, când nu poartă la bază nici măcar scuza de a fi o recreare sau o necesitate, nu are nici un rost să dăinuiască. *Olga Cosco.*

— **Ministerul Instrucțiunii** a aprobat să se prezinte la examenul de definitivat din 4 Aprilie și învățătorii îndepărtați din învățământ, cari până la examenul de definitivat din 1935 inclusiv nu s'au prezentat de trei ori efectiv la examen.

Cei ce s'au prezentat de trei ori și au fost respinși, nu vor mai fi primiți la examen.

Reprimirea celor din categoria primă se socotește ca o motivare a absentării.

Intrucât aceasta dispoziție a sosit târziu și cei interesați nu se mai pot prezenta la

examen, credem că ar fi bine să-și ceară reintegrarea în învățământ și admitere. la sesiunea din 1937.

— **Învățătorul străjer.** Conferențind sub auspiciile asoc. genera.e a învățătorilor, despre învățătorul străjer, d. prof. S. Mehedinți a început prin a arăta că ideia străjerismului, a cărei origine trebuie s'o căutăm în trecutul neamului nostru sbuciumat, este astăzi mai poruncitoare ca ori când. Indatoririle învățătorului care se pune în slujba ei, sunt:

1. Să fie strajă vrednică hotarelor țării, când nevoia o cere.

2. Să fie strajă neadormită înăuntru, fiindcă e mai greu să te aperi de vrăjmașul din casă decât de cel de afară. El trebuie să știe unde încețază românul și începe dușmanul.

3. Să fie străjer al portului din bătrâni, adevărat steag al neamului și semn al autarhiei satului, căci satul care a părăsit portul a rupt firul trecutului.

4. Învățătorul să fie străjer credincios sufletului poporului, păstrându-i limba așa cum ne-au lăsat-o străbunii, căci dușmanii caută s'o împeștrijeze pentru a ne tăgădui origina.

Semnul împlinirii datoriei este: integrarea copilului în viața națiunii, prin sădirea în sufletul său a tot ce e bun și folositor.

— **Concediile de studii ale învățătorilor.** Ministerul In-

strucțiunii a trimis un ordin circular serviciilor locale de învățământ, privitor la concediile de studii ale învățătorilor.

Nu se vor mai acorda concedii pentru studii la universitate decât la începutul fiecărui an școlar, dela 15 Sept., și pentru tot anul.

Cererile de concediu vor trebui să fie înaintate ministerului instrucțiunii prin inspectoratele școlare și cu îndeplinirea prevederilor art. 133 din legea învățământului primar.

Învățătorul care cere concedii trebuie să aibă recomandare din partea inspectorului școlar că e un element distins în învățământ și deosebit înzestrat.

În mijlocul anului școlar nu se vor acorda concedii de studii, sub nici un motiv.

— **Elevii de curs primar** preparați în particular vor înainta cererile de înscriere la examen până la sfârșitul lunii Mai.

— **Ministerul Instrucțiunii** a dispus ca examenul de diferență întră cursul complementar și liceu să se acorde în mod excepțional numai elevilor cari au frecventat efectiv acest curs complementar, iar nu și celor cari au trecut acest curs complementar, iar nu și celor cari au trecut acest curs ca preparați în particular.

— **Ministerul Instrucțiunii** a constatat că multe școli de copii mici sunt conduse de învățătoare cari au pregătirea necesară numai pentru curs, ceea ce e în detrimentul învățământului.

Spre a curma acest neajuns ministerul a dispus ca, dela 1 Septembrie c., la școlile de copii mici să funcționeze numai personal didactic calificat, adică învățătoare cu diplome de capacitate pentru grădini de copii.

— **Ministerul Instrucțiunii** a comunicat serviciilor locale de învățământ să pună în vedere tuturor școalelor de stat sau particulare că, în conformitate cu art. 18 din regulamentul legii O. E. T. R., sunt obligați să organizeze pentru educația tineretului dela 7—13 ani unități de străjerie (străjere) și cercetași (cercetașe).

Aceasta obligativitate o au însă numai școlile cari au personal calificat, format la unul din centrele de îndrumare C. E. T. R. Celelalte școli nu vor începe activitatea decât în măsura în care avea astfel de personal.

Odată școala organizată, tot corpul didactic este obligat să ajute mișcarea. Orice sabotare va fi adusă la cunoștința ministerului care va aplica sancțiuni.

CĂRȚI

— „*Învățătorii*“ roman de: B. Iordan. Viața școlii și implicit a învățătorului, în timpul din urmă, a trezit un interes vrednic de remarcat în lumea scriitorilor. Acest domeniu până mai ieri nesondat, azi, a ajuns izvor de inspirație.

«*Învățătorii*», romanul d-lui B. Iordan, este continuarea firească a romanului «*Normaliștii*».

Scriitorul — învățător — prinde într'un mod atât de sugestiv sbuciumul sufletesc și desorientarea «normalistului» de ieri, travestit în postura de «învățător» azi. Răspântia dintre aceste două aspecte ale vieții, — cea de internat încadrată în rigiditățile reglementare și cea de învățător cu corelativul ei de libertate absolută, — este admirabil exprimată în fraza următoare: «Adio, viață! Viață, bine te-am găsit!... Am fost ca niște condamnați cari și-au căpătat, în sfârșit, libertatea. Uite, să-ți spun drept, mă bucur de ea, dar mi-e și teamă...»

Pe același fond de realități sufletești este brodată întreaga acțiunea romanului.

Autorul privește cu un ochiu pătrunzător în viața intimă a școlii primare, care, sub anumite aspecte, abia își mai justifică amărîta și tragică ei existență. E o tristă constatare, din care vezi, câtă trudă și energie se irosește

aproape în zadar, spre a urmări acea mare țintă de înălțare a unui întreg popor. Apar cohorte de nesfârșite de mucenici, învățători ai satelor, eroi ai tuturor suferințelor, angajați în luptă cu destinul, cerșind pe la toate ușile și mărirea salvarea școlii primare. E o muncă nobilă, anonimă, pe care o va judeca cu deplină competență tribunalul istoriei.

Iată-i pe tinerii învățători, cari, rânduri, rânduri, apar pe arena satului, în lupta grea de mult începută, în care atâția obosesc, cad și mor, cu zâmbetul ce le inspiră poate, viziunea supremei biruințe a lumii și moralei. Iată-i pe acești tineri învățători, nerăbdători de fiorul celui dintâi avânt, încălziți de idealuri mari și visuri frumoase, cari cu generozitate pun la contribuție, tot entuziasmul, toată tinerețea, energia și pregătirea câtă o au, gata de muncă și de jertfă pe altarul sfintei cauze.

Acest capital de energie, această primăvară a vieții, sufletul acesta admirabil este ultragiât și otrăvit, de un mediu infectat, hărțuit și chiar împiedecat în acțiunea sa educativă de anumiți oameni, cari, inconștienți, nu-și dau seama ce înseamnă catedra educației naționale.

*

Autorul prinde ca într'o frescă învățământul românesc

din Basarabia, în prima decadă după Unire, sub toate aspectele.

Romanul «Invățătorul» nu-și are sorgintele într'un romantism exuberant, ci este scrutarea realității trăite.

Macedon Olariu.

— S. R. Formac: „Războiul de mâine“. Dl. S. R. Formac, directorul personalului și secțiilor administrative din Minister, a întocmit o lucrare intitulată: „Războiul de mâine“.

Ea se referă la îndrumarea populației și cu deosebire a elementelor intelectuale, pentru a contribui efectiv la războiul de mâine, care în diferite forme va prinde în vâltoarea sa, nu numai elementele combatante propriu zise, ci tot mai intens întreaga națiune.

Ministerul, în urma avizului No. 6560—1934, al Consiliului de Inspectori Generali ai Invățământului secundar, și în baza avizului No. 78—1935, al Onor. Consiliului Permanent de Instrucțiune, recomandă călduros această lucrare membrilor corpului didactic secundar și primar, preoților și cohortelor de cercetași.

Prețul unui exemplar 80 lei.

— „Cum cercetăm individualitatea elevului de curs primar“ de Diacon C. V. Dănău, prof. de pedagogie, și C. N. Dărvărescu, institutor. Editura „Cugetarea“ prezintă o lucrare extrem de importantă și care corespunde în cel mai înalt grad intereselor profesionale ale învățătorimii noastre.

Prin legea inv. primar, mo-

dificată în 1934, li s'a pus învățătorilor candidați la definitivat, gr. II, gr. I și gr. superior, *obligățiunea* de a studia individualitatea elevilor, pe cari îi instruesc. Muncă foarte anevoioasă, mai ales când ne gândim, că știința psihotehnică abia își face drum în țara noastră. Din acest punct de vedere, lucrarea de față trebuie considerată ca un prețios auxiliar pentru profesioniști și învățătorime.

În cele aproape o sută de pagini, frumos tipărite pe hârtie velină, autorii pun la îndemâna învățătorilor materialul concret pentru experimentat și toate indicațiunile practice.

Ceva mai mult, Editura își propune să pună la dispoziția învățătorilor și fișa individuală alcătuită după indicațiunile din broșură.

Autorii au lucrat ani îndelungați în această direcțiune, reușind în cele din urmă să alcătuiască o lucrare de mare însemnătate și de vic actualitate în domeniul cercetărilor psihotehnice. Ea corespunde întru totul scopului urmărit de legiuitor, dovadă, că a fost aprobată de Onor. Minister al Instrucțiunii pentru a fi utilizată în inv. primar.

Lucrarea interesează nu numai pe învățători și profesori, ci și pe părinți, ca unii ce trebuie să urmărească cu grijă dezvoltarea fizică și sufletească a copiilor lor.

De vânzare la librării, prețul 30 lei.

— „Normaliștii“ Roman de B. Jordan. Editura „Cugetarea“

a pus în vânzare a II-a ediție a acestei opere.

Cu „Normaliștii“ D-l B. Jordan și-a făcut intrarea în câmpul literaturii române fixându-și locul în rândul frunțașilor falangei tinerilor scriitori.

Cartea a fost apreciată la justa-i valoare de către publicul cititor și critică și a obținut un frumos succes de librărie.

D-l B. Jordan cunoaște până la identificare mediul, pe care îl descrie și redă minunat atmosfera internatului și psihologia adolescentului încercuit între zidurile școlii.

Romanul „Normaliștii“, scris cu toată sinceritatea inimii ti-

neresti, cuprinde în el toate suferințele dar și toate bucuriile, uncori solemne și trăgând brazde adânci în suflet, ale vieții de internat.

„Normaliștilor“ le urmează romanul „Învățătorii“ (a cărui a II-a ediție „Cugetarea“ o va pune în curând sub presă) și astfel D-l B. Jordan devine exponentul, în literatura noastră, al noii generații de învățători; e un exponent de talent cu ale cărui succese învățătorimea se poate mândri.

Volumul „Normaliștii“, tipărit cu îngrijire și având coperta ilustrată de Dem, se poate procura din librării.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

REVISTE

— „Sociologie Românească“ Director dl D. Gusti. Anul I. No. 1 Ianuarie 1936, editată de Institutul Social Român. Apare cu un material bogat, ales și variat indicând metodele pentru cercetările monografiei sociologice, deschizând căile de cunoașterea țării noastre. În revistă se vor publica atât studii asupra metodei adecvate realităților noastre de creație cât și material adunat și prelucrat, formând o școală pentru cei ce doresc s'o urmeze și să-i aplice învățăturile. Va ordona un câmp de cercetări proprii, contribuind la ceace dl Prof. D. Gusti a numit așa de potrivit „Știința Națiunii“.

Sperăm că apelul directorului revistei va avea eșoul cu-

venit adunând în jurul ei cât mai mulți învățători și preoți, conducătorii firești ai satelor.

„Pornim la drum — spune d-sa — să răspundem unei nevoi reale: mișcarea pentru cunoașterea țării care înseamnă singurul temelie adevărat al unei sociologii naționale... În acest fel „Sociologie Românească“ nu va deveni o simplă culegere de fapte și precepte, ci va cultiva o Etică și o Politică a adevărului social cum reiese din știința Națiunii“.

Apare lunar. Abonamentul anual pentru școli și particulari 150 lei.

— „Căminul Cultural“ revistă de cultura poporului. Redacția și administrația: Fundația culturală Regală „Prin-

cipele Carol⁴, București III. Str. Latină No. 8. Abonamentul anual 100 lei. Revista se tipărește pentru conducătorii căminelor culturale. No. 3 este închinat școlilor țărănești. Cuprinde articole interesante semnate de d-nii D. Gusti: Școlile țărănești. Emanoil Bucuța: O sută de ani de școală țărănească. Stanciu Stoian: Școala țărănească centru de activitate culturală; H. H. Stahl: Școli pentru conducătorii de cămine și un bogat material din realizările căminelor culturale și informații de organizare.

Importanța acestei reviste în conducerea vieții culturale la sate reiese din cuvintele Regale puse sub titlul ei: „Prin organizația solidă a Căminurilor fundației Principele Carol văd o cheazășie solidă a dezvoltării satelor. Căminul trebuie să fie centrul de strălucire a vieții locale; este celula organică a cunoașterii vieții noastre rurale. Carol“.

— „*Duh Nou*“, revista Asociației Învățătorilor din jud. Tutova. Organ de îndrumare și luptă profesională. Anul I. Nr. 1—1936. Salutăm cu bucurie apariția revistei fraților noștri tutoveni și-i urăm viață lungă. Pleacă la drum cu un curaj bărbătesc și cu un program bine definit de o matură pătrundere și înțelegere a problemelor ce ne stau în față. Desprindem din cuvântul program: „Și în viața politică a satelor, învățătorul va trebui să aducă o înțelegere nouă, un duh nou de primenire: *acela de a se face numai politica satu-*

lui“. „Străduințele tuturor să aibă o singură țintă: Ridicarea satului și numai a satului“.

„De astăzi înainte, noi, învățătorii tutoveni, ne considerăm mobilizați pentru lupta grea, pentru o luptă care trebuie să însemneze în primul loc creațiune, pentru lupta ce trebuie să ducem împotriva dușmanului ce „bântuie“ viața satelor noastre!“

Acest duh nou să stimuleze munca tuturor învățătorilor acestei țări frumoasă bogată și atât de suferindă!“

— *Familia*, revistă lunară de cultură Oradea, an III No. 1. Revista e pusă sub conducerea dlui M. G. Samarineanu. Atât ca valoare literară serioasă cât și din punct de vedere al conținutului vast și variat stă la nivelul celor mai de seamă publicații periodice din țară. Dealtfel colaboratorii săi din grupul „Familia“ fac parte din cei mai reputați scriitori și publiciști ca I. Agârbiceanu, Cezar Petrescu, Gh. Tulbure, Gh. Bota, Victor Eftimiu, O. Suluțiu ș. a. o deplină garanție pentru menținerea prestigiului de superioritate a acestei publicații.

Dl. Gh. Tulbure se ocupă de viața episcopului Roman Ciorogariu stins de curând. Mai semnează articole N. Davidescu, Dan Petrașincu, Jul. Giurgea, M. G. Samarineanu, Teodor Neș și alții. — O bogată și obiectivă critică literară de Oct. Suluțiu.

Abonamentul anual 250 lei.

(d. m.)

Buletinul Revizoratului Școlar al Jud. Sălaj

Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și executa întocmai.)

No. 1568—1936. — **Examenle particulare pentru clasele V—VII.** Comunicăm în copie ord. No. 2742—1936 al Onor. Serviciului Local de învățământ Oradea, spre știre și comunicare celor interesați spre conformare: «Domnule Revizor, în conformitate cu dispozițiunile Deciziei Onor. Minister No. 96772—1935, vă facem cunoscut că pot face examene particulare pentru clasele supraprimare, numai acei tineri cari au terminat cursul primar elementar începând din anul 1924—25. Pentru o singură clasă înscrierile se vor face la Revizoratul Școlar nefiind nevoie de aprobare specială. Pentru acei tineri cari solicită aprobare pentru a li se admite să depună două clase într'o singură sesiune, veți înainta cererile la serviciul nostru. Aceste cereri pe lângă actele obișnuite — extrasul de naștere și certificatul de absolvire a ultimei clase — vor fi însoțite de o dovadă că la epoca școlarităților, în localitățile respective n'au funcționat clase supraprimare. Examen particular pentru toate clasele supraprimare într'o singură sesiune nu se admite în nici un caz. Examenle se vor ține între 20 și 30 Iunie, la reședința județelor și numai la școlile la cari funcționează clase supraprimare. Comisiile examinatoare vor fi numite de serviciul nostru și vor fi formate numai din învățători care predau la clasele supraprimare. În legătură cu ținerea acestor examene, vă veți conforma întocmai Deciziei Onor. Minister No. 96773—1935 publicată în Buletinul școlar No. 7 din 13 Iunie 1935 cu ord. nostru circular No. 6913-936. Inspector Șef, T. Vâjdea. Șeful Secției, Petre Hrițiu».

No. 1598—1936. — **Localurile fostelor școli confessionale gr. cat.** Comunicăm în copie ord. No. 41.847—1936 al Onor. Minister spre știre și conformare: «Domnule Revizor Școlar, Episcopia română unită de Cluj—Gherla ne aduce la cunoștință că foarte multe parohii ale acelei biserici au închiriat localurile de școli confessionale pentru școli primare de stat. Cele mai multe comitete nu plătesc chiriile stabilite, altele nu se îngrijesc de curățenia și repararea localurilor. Sunt chiar directori școlari care se consideră stăpâni ai localurilor și nu permit organizațiilor religioase să țină festivaluri cultural-religioase în localul de școală. Vă facem cunoscut că Ministerul a aprobat să puneți în vedere directorilor de școli, ca în bună înțelegere cu conducătorii preoți ai bisericii ortodoxe și greco-catolice, să organizeze și să înlesnească prelegeri, conferințe și serbări culturale în localurile de școală. p. Director, Al. Voinescu. Șeful Serviciului, F. Theodorescu».

No. 1665—1936. — **Recoltarea semințelor din pădurile Statului.** Comunicăm în copie adresa No. 494—1936 a Onor. Ocolului Silvic Satu-Mare, spre știre: «Către Revizoratul Școlar Zălau, Vă comunicăm în copie ord. No. 51144—1936 al Ministerului de Domenii relativ la adunarea semințelor de către elevii de școală, rugându-vă a da o circulară către toate școlile primare din județ, ca atunci când voesc să facă deplasări la pădurile în scopul adunării semințelor de diferite specii, să avizeze pe pădurarul sau brigadierul de canton să-i însoțească, spre a nu se se cauza incendii, etc. în pădure. Totodată Vă rugăm a urgita să ni se trimită sămânța recoltată de școli pe seama Statului, după cum v'am rugat la timp. Șeful ocolului Ing. șef silvic, Indescifrabil». — «Inspectoratului Regimului Silvic Cluj. Direcția Pășunelor din Ministerul de Interne ne informează că elevii școlilor nu au fost învoiți a recolta semințele din pădurile Statului, întrucât această operație, fără prealabilă autorizație scrisă, este sancționată de art. 87 Codul silvic. Vă rugăm a comunica direcțiilor școlilor din raza Inspectoratului Dvs. și Serviciilor Agricole, că pentru a face recoltări de semințe din pădurile Statului, să solicite autorizații dela Ocolul respectiv, în care scop am intervenit și la CAPS a le da dispoziții în acest sens. Totodată Vă mai rugăm ca în conferințele eforiilor județene să stăruiți ca împădurirea în islazuri să fie făcută după un prealabil plan întocmit de Dvs. în înțelegere cu autoritățile locale, potrivit prevederilor legii LATD. Asupra acestei chestiuni Vă rugăm a ne comunica stadiul lucrărilor Dvs. p. Ministru, I. Marinescu. p. Director ing. cons. silvic, Indescifrabil.»

No. 1061—1936. — **Incasarea amenzilor școlare.** Ca urmare la ordinele noastre anterioare — în cece privește încasarea amenzilor școlare și pentru a evita atâta corespondență ce s'a făcut cu aceasta problemă, comunicăm în copie ord. Onor. Minister al Instrucțiunii No. 39138—1936, precum și ord. No. 373635—1935, al Onor. Ministerului de Finanțe — din cari rezultă, că amenzile școlare se pot încasa în minimum de timp de 30 zile, spre știre și conformare pentru viitor: Copie: România. Ministerul Instrucțiunii al Cultelor și Artelor Direcțiunea Invățământului Primar No. 39138—1936. Ca răspuns la raportul dvs. No. 1061—1936, Vă facem cunoscut, că în privința amenzilor școlare, să se aplice legea învățământului primar cu procedura din legea fiscalului. p. Director, Al. Voinescu. Șeful Serviciului, Indescifrabil. Copie depe ord. Min. de Fin Dir. bug. și a contab. g-lă a Statului Serv. executării bugetului No. 273635 din 5 Martie 1935. D-Sale D-lui Administrator Financiar al județului Sălaj, Ministerului de Finanțe a fost sesizat de unele Administrații Financiare, că organele fiscale întâmpină dificultăți la încasarea amenzilor școlare,

din cauza contradicției dintre textele Legii de urmărire și Legii Învățământului Primar. Art. 29 al. 3 din Legea Învățământului Primar din 1934, obligă pe Perceptori să încaseze aceste amenzi în termen de 20 zile, dela primirea listelor respective, în timp ce art. 6 din Legea de urmărire prevede emiterea unei somații de plată, după trecerea unui interval de 15 zile dela data exigibilității sumelor datorate și art. 12 precizează, că numai după trecerea a 15 zile dela predarea somației, se procedează la sechestrarea averii debitorului, dacă nu s'a lichidat debitul. Deci urmărirea nu poate fi limitată la termenul de 20 zile deoarece minimum, impus de legea de urmărire, este 30 de zile. Având în vedere, că organele fiscale nu pot urmări și încasa diferitele venituri decât în conformitate cu dispozițiunile legii pentru percepere și urmărirea veniturilor publice. Având în vedere, că Ministerul Instrucțiunii Publice și al Cultelor, este de acord a se proceda la încasarea amenzilor școlare conform prevederilor legii de urmărire. În baza considerațiilor de mai sus, Ministerul de Finanțe a dat Decizia No. 364944 din 28 Februarie 1935, în virtutea căruia a dat instrucțiuni organelor în subordine, ca urmărirea și încasarea amenzilor școlare să se facă conform dispozițiilor legii de urmărire, fără a ține seamă de restricțiunile impuse de art. 29 al. 3 din Legea Învățământului primar. Dir. general, Indescifrabil. Director, Indescifrabil. Pentru conformitatea copiei, Zălau, la 4 Ianuarie 1936. D. Curea.

No. 779—1936. — **Rețineri din salarii, în favorul Asociației.** Comunicăm în copie ord. No. 19.734—1936, spre știre: Domnule revizor școlar, Vă repetăm ordinul No. 30880—1934, prin care s'a acordat Asociației genelale a învățătorilor, dreptul de a se reține prin statele de salarii ale învățătorilor, cotizațiile membrilor săi și abonamentele la revista «Școala și Viața» cu dispoziția categorică de a fi executat. Reținerile pentru viitor se vor face pe baza tablourilor de membrii și de abonați ce se vor depune la Revizoratele școlare, de către Asociațiile județene. Nu se fac rețineri celor ce declară, în scris, că nu sunt membrii și Asociației. Comunicați celor în drept. p. Ministru, Al. Voinescu. Director, Indescifrabil.

«**Strângerea și uscarea plantelor medicinale**» este titlul broșurei, care s'a trimis tuturor direcțiilor școlare din județ. Fiecare școală se va năzui să trângă și usuce cantitatea de plante medicinale arătată în această broșură. Pentru învățătorii, cari vor putea strânge cu elevii cea mai mare cantitate de plante s'a instituit 6 premii. Unul de 3000 lei, II—III de 2000 lei și IV—V—VI de 1000 lei. Sunt convins, că învățătorii din județul Sălaj vor contribui prin munca lor și la această acțiune făcând cinste atât școlii cât și tagmei.

No. 1990—1936. — **Procurarea fișelor individuale pentru școli.** — **Circulară** către toate direcțiunile școalelor primare de stat din județul Sălaj. — Urmare la ordinul nostru circular No. 1250—1936, avem onoare a Vă face cunoscut că fișele individuale s'au procurat și se găsesc distribuite la șefii circumscripțiilor de salarizare, de unde sunteți învitat a Vă prezenta spre a le ridica, până la data de *20 Aprilie a c.* Costul lor urmează a se achita în termen de 30 zi le dela data ridicării șefilor de circumscripții de salarizare respectivi. Pentru elevii cari nu vor putea achita costul lor se vor prevedea sumele necesare în bugetele școalelor pe exercițiul 1936—1937 socotind 7 lei de elev. De executarea întocmai și la timp a prezentului ordin rămân personal răspunzători d-nii directori și învățătorii școalelor.

Revizor școlar, D. ILEA.

Comitetul școlar al județului Sălaj

No. 575—1936.

Zălau, 37 Martie 1936.

Tuturor Comitetelor Școlare Rurale din jud. Sălaj

Înaintarea bugetelor pe exerc. 1936—37 și a conturilor de gestiune pe exerc. 1935—36

Urmare ordinului nostru No. 110—1936, publicat în revista «Școala Noastră» No. 1—1936, învităm toate comitetele școlare din județ să întocmească bugetele pe exerc. 1936—37 și să le înainteze în 3 exemplare, cel mai târziu până la data de *15 Mai 1936.*

La alcătuirea bugetelor se va avea în vedere spiritul de economie și posibilitățile de plată ale comunei.

Bugetele vor fi semnate de către toți membrii comitetului. — Totodată învităm comitetele școlare să ne înainteze conturile de gestiune pe exercițiul 1935—36, conform instrucțiunilor primite în anii precedenți.

Prefect Președinte,
Dr. Mihail Gurzău.

Secretar Rev. Școlar,
Dumitru Ilea

No. 18—1936.

Convocare

În conformitate cu disp. art. 18 din Statute și potrivit hotărârii Comitetului central convocăm în

adunare generală anuală

pe membrii Asociației Învățătorilor din jud. Sălaj, la **Zălau**, pe ziua de *23 Mai 1936*, în sala festivă a Prefecturii județului.

Ordinea de zi:

I.

1. La ora 7.30 serviciu divin și parastas pentru membrii decedați.

2. Deschiderea adunării prin președinte, la ora 10 fix a. m.

3. Alegerea a 3 membrii pentru verificarea procesului-verbal al adunării.

4. *Rolul civic al învățătorului*. Raportor; dl Gh. Pop Corniș inv. Jibou.

5. *Situația materială a școlii primare și a învățătorului*. Raportor: Alexandru Sabou, Sânmiclăuș.

6. Raporturile dintre Asociația noastră și celelalte asociații de funcționari publici. Raportor * * *

7. Raportul general al: 1. Comitetului central; 2. Casierului; 3. Cenzorilor. Aprobarea lor.

8. Votarea bugetului pe anul viitor 1936—37.

9. Alegerea membrilor în Comitetul județean al Asociației și Comisia de cenzori.

10. Propuneri. (Se vor lua în considerare numai propunerile înaintate prezidiului cu 3 zile înainte).

11. Închiderea adunării.

II.

Seara, la ora 9 fix, în sala teatrului orașenesc: Sărbătorirea învățătorilor eșiți la penzie. Cu aceasta ocaziune și cu concursul corurilor învățătoarești, Asociația va aranja o serată culturală. Programul va fi afișat și împărțit seara la casă.

III.

După program, dans. Costumele naționale vor fi preferate.

* * *

NOTĂ. Având în vedere împrejurarea că, la aceasta adunare se vor alege membrii în Comitetul județean și Comisia de

cenzori, colegii sunt rugați stăruitor ca la ora fixă și în număr cât mai mare să fie prezenți, căci alegerea — prin buletine — va dura timp mai îndelungat.

Alegerea se va face în conformitate cu dispozițiunile art. 19 punct r și s.

Pentru orientare comunicăm colegilor aceste dispoziții.

„Art. 19—r. Nu pot lua parte la adunările generale ordinare sau extra-ordinare ale Asociației, decât membrii la curent cu plățile obligatorii către Asociația județeană.

s. Votarea în adunările generale se face personal, prin ridicarea de mâini, sau prin vot secret când se cere de 10/100 din numărul membrilor prezenți.

Votarea de persoane se face numai prin vot secret cu creion pe buletin alb.

Alegerea membrilor în Comitetul județean și în Comisia cenzorilor se face odată pentru toți cu specificarea respectivă și se declară aleși cei cari au întrunit mai multe voturi în ordine descrescândă.

Alegerea membrilor în Comitetul județean și Comisia cenzorilor se face sub conducerea unui Comitet ad hoc, compus din președinții subsecțiilor Asociației județene, prezidând cel mai în vârstă și controlat de cel mai tânăr.

Se confecționează buletinele albe de votare, provăzute pe contra-pagină cu sigilul oficios al Asociației.

Se face apelul nominal al alegătorilor din tabloul oficial al Asociației. Se fixează numărul de votare. Se notează cu creionul pe buletinul primit, în ordinea dorită, 19 membrii doriți, dintre care primi 9 membrii titulari în Comitetul județean, cei 4 următori ca membrii supleanți în Comitetul județean, cei 3 următori ca membrii titulari în Comisia cenzorilor, cei 3 următori ca membrii supleanți în Comisia cenzorilor.

Votul exprimat se predă președintelui, iar votul este notat în catalogul alegătorilor.

După terminarea votării Comitetul procedează la despuirea scrutinului și totalizarea voturilor exprimate pe candidați, declarându-se aleși membrii în Comitetul județean și în Comisia cenzorilor, pe acei cari au întrunit cele mai multe voturi în ordinea descrescândă.

Decurgerea și rezultatul alegerii se trece într'un proces-verbal al adunării generale și care se dă publicității în organul Asociației spre cunoștința alegătorilor“.

Constituirea Comitetului județean se face în conformitate cu disp. art. 20 din Statute.

Șimleul-Silvaniei, la 15 Martie 1936.

Președinte,
Simion Oros.

Secretar general,
Valeriu Oșanu.

No. 20—1936. — *CIRCULARĂ* către dnii învățători din jud. Sălaj. — În conformitate cu circulara Asociației Generale a Învățătorilor No. 63 din 28 Martie 1936, cu onoare aducem la cunoștință cele ce urmează: — 1. Congresul și adunarea generală a Asociației generale a Învățătorilor se vor ține în zilele de 6, 7 și 8 Septembrie a. c. în Cernăuți, având la ordinea zilei problemele: a) Rolul civic al învățătorului; b) Situația materială a școlii primare și a învățătorului; c) Raporturile dintre Asociația noastră și celelalte asociații de funcționari publici. — 2. Pentru a se putea comanda *insignele și cărțile de membru* necesare membrilor Asociației noastre, este rugat fiecare d. coleg, care dorește a le avea, a ne comunica numaidecât aceasta, ca să se știe numărul ce trebuie comandat. Prețul insigniilor și cărților de membru va fi aproximativ 60 Lei ambele. — 3. Asociația Generală va organiza în vacanța mare curs de vară. Informații detaliate se vor da ulterior. — Șimleu, la 6 Aprilie 1936. Președinte, Simion Oros.

No. 24—1936. — *Răspuns* la apelul No. 92—1935 a dlui Grigorie Braia inv. în Husia. — M'a impresionat grija colegului Grigorie Braia din Husia prin inițiativa de a aduna sumele necesare fondului ridicării unei cruci pe mormântul lui Iancu Stanciu, fost învățător în aceea comună, decedat la 14 Martie 1923; dar m'a indignat totatunci afirmația — tendențioasă poate — din apelul său No. 92—1935, trimis zilele aceștea șefilor de circumscripții de salarizare, că adunarea fondului din chestiune se face de către dânsul „*reparând neglijența Asociației Învățătorilor Sălăjeni*“. O spun să se știe, că niciodată nu s'a cerut conducerii Asociației noastre din partea nimănui — deci nici din partea colegului Grigorie Braia — acest lucru. În consecință resping cu toată puterea afirmația subliniată mai sus a colegului Braia și îl rog ca în viitor să nu pună pe hârtie afirmații lipsite de orice bază și seriozitate și adunarea banilor — orice destinație ar avea — să n'o facă prin a defaima Asociația, care cu nimic nu este vinovată în chestiune. În fine rog pe colegul Grigorie Braia să binevoiască a dovedi, dacă vreodată, dânsul sau antecesorul său, s'a adresat conducerii Asociației Învățătorilor și i-a atras atenția asupra acestei împrejurări, sau i-a solicitat cătuși de puțin ajutor, fie din fondurile disponibile, ori să facă Asociația apel către membrii pentru adunarea sumelor necesare acelu fond. Șimleu, la 6 Aprilie 1936. Președinte, Simion Oros.

Banca Populară «Invățătorul Sălăjan» din Zălau, Sălaj

No. 120—1936.

Zălau, 30 Martie 1936.

CONVOCARE

În conformitate cu dispozițiunile art. 40 din Statute și potrivit hotărîrii Consiliului de Administrație din ședința sa ținută la 2 Martie a. c., se aduce la cunoștința membrilor Băncii Pop. «Invățătotul Sălăjan» Zălau, că sunt convocați în

a III-a Adunare Generală Ordinară

în ziua de 18 Aprilie 1936, ora 10 a. m. în localul școlii primare de stat No. 1 din Zălau, pentru a discuta și hotărî asupra chestiunilor prevăzute în ordinea de zi.

Dacă în această zi nu se va putea întruni numărul de membri prevăzuți de art. 46 din Statute, atunci ședința adunării generale se va ține în ziua de 19 Aprilie 1936 la ora 10 a. m. în acelaș local, cu aceeaș ordine de zi, oricare ar fi numărul membrilor prezenți.

Bilanțul, Contul de Profit și Pierdere, contul fiecărui societar și registrele de contabilitate se pot vedea de domnii membri, conform art. 44 din Statute, chiar de acum la sediul Băncii, în fiecare zi de lucru, în orele oficiale.

Ordinea de zi:

1. Constituirea biroului și constatarea membrilor prezenți.
2. Darea de seamă a Consiliului de Administrație către Adunarea generală ord. asupra gestiunii anului expirat 1935.
3. Raportul Comisiunii Cenzorilor.
4. Citirea, discutarea și aprobarea Bilanțului și a Contului de Profit și Pierdere, încheiat la 31 Decembrie 1935.
5. Repartizarea beneficiului net în suma de Lei 171 058, în conformitate cu dispozițiunile art. 85 din Statute și proiectului întocmit de Consiliul de Administrație.
6. Limita maximă a împrumuturilor.
7. Complectarea Consiliului de Administrație prin alegerea a patru membri în locul celor eșiți la sorti.
8. Alegerea a trei censori activi și trei supleanți.
9. Delegarea unei persoane care va reprezenta banca în adunările generale ale instituțiilor cooperative.
10. Ratificarea primirilor de noi membri, a celor înscriși, stabilirea condițiilor în care se vor primi cei ce solicită înscrierea.
11. Procurarea manualelor de școală prin intermediul Băncii, conform art. 35, alin. f) din Statute.
12. Votarea bugetului de venituri și cheltueli pe exerc. 1936.

13. Stabilirea sumei maxime până la care se poate angaja Banca în cursul anului, ca împrumut pe efecte de plată sau în cont curent în cazul când Banca ar avea lipsă de numerar.
14. Excluderea unor asociați conform art. 14.
15. Diferite chestiuni în legătură cu bunul mers al Băncii (cumpărarea unui imobil propriu).

Fiecare asociat nu are în adunare decât un singur vot, oricare ar fi numărul părților sociale ce posedă. În caz de împiedecare justificată el poate fi reprezentat în adunarea generală printr-un mandatar, care trebuie să aibă procură scrisă și certificată de direcțiunea școlii respective. Mandatarul trebuie să fie asociat cu drept de vot.

Femeile măritate pot fi reprezentate prin soții lor, dacă sunt asociați, fără mandat scris. Administratorii și funcționarii cooperativei nu pot primi mandat de reprezentare în adunarea generală, sub pedeapsa de nulitate.

Un asociat nu poate fi mandatarul decât al unui singur asociat.

Deciziunile luate în adunarea generală în limitele actului constitutiv, statutelor și legii pentru organizarea cooperativei, sunt obligatorii pentru toți asociații, indiferent dacă au luat parte, sau nu, la adunarea generală.

Director,
D. MĂRGINEANU.

Contabil,
V. I. BĂLANEANU.

Dare de seamă

asupra operațiunilor Băncii Populare «Invățătorul Sălăjan» și a «Societății de Ajutor» din Zălau pe anul 1935 către a III-a adunare generală ordinară din 18 Aprilie 1936.

Onorată Adunare Generală,

La 31 Decembrie 1935 societatea noastră a încheiat al doilea an de gestiune completă, după abia doi ani și jumătate de activitate.

În cursul anului expirat banca a continuat cu pași siguri drumul apucat, cimentând cu brațe oțelite temelia demnității materiale și morale a membrilor săi, grație muncii cinstite și devotate a funcționarilor, priceperii conducătorilor și mai ales spiritului de solidaritate al membrilor. Datorită acestei solidarități, precum și sprijinului nelimitat și încrederii absolute acordate din partea domniilor voastre, ne putem mândri cu o

activitate dintre cele mai prospere, admirată și invidiată de toți aceia cari stau înafară de cadrele noastre și ne privesc pasul bărbătesc și hotărît care lasă urme neșterse în vieța asociațiilor, puse în serviciul progresului individual și profesional.

O scurtă privire retrospectivă asupra mișcării împrumuturilor e suficientă sa se documenteze ori și cine de milioane investite în imobile și inventare agricole cari sporesc, din zi în zi, prestigiul material și moral al membrilor.

Societatea de Ajutor reciproc a ameliorat mult durerea celor rămași pe urma membrilor trecuți la cele veșnice și au secat multe lacrimi de suferințe prin acordarea ajutoarelor considerabile de câte 60—70.000 Lei urmașilor.

Datele ce urmează arată în mod grăitor activitatea noastră în anul 1935.

1. MIȘCAREA MEMBRILOR

	Membri	cap. subscris	cap. vărsat
La 1 Ianuarie 1935	309	1.414.000	1.190.000
Inscriși în anul 1935	42	122.000	118.400
Au mai subscris	—	26.000	195.309
Total	351	1.562.000	1.503.709
Retras în cursul an.	1	7.000	7.000
La 31 Dec. 1935	350	1.555.000	1.496.709

2. ROLUL DE CREDIT

Soldul contului la 1 Ianuarie 1935 Lei 1.774.055

S'au mai acordat în cursul anului Lei 3.392.395

Total Lei 5.166.380

S'au încasat acțiuni și achitări definitive în cursul anului, suma de: Lei 2.819.328

Soldul contului la 31 Dec. 1935 Lei 2.347.052

A C T I V

Activul băncii noastre la 31 Decembrie era în sumă de Lei 2.960.794 și răspundea la conturile:

I. *Cassa*: Numerarul aflat în cassa băncii la 31 Decembrie 1935 — — — — — Lei 116.696

II. *Împrumuturi*: Soldul contului reprezintă împrumuturile ce se găseau la debitori pe ziua de 31 Decembrie 1935 — — — — — Lei 2.347.052

III. *Asociați-Capital*: Sumele de încasat dela membri din capitalul subscris — — — — — Lei 58.291

De reportat Lei

Report Lei

IV. <i>Mobilier</i> : Valoarea mobilierului cumpărat pt. bancă Lei 3180, din care s'a amortizat cu Lei 680, rămânând sold — — — — — Lei	2.500
V. <i>Diverși debitori Manuale</i> : Reprezintă sumele ce mai sunt a se încasa dela unii debitori din desfacerea manualelor școlare — — — — — Lei	385.407
VI. <i>Efecte publice</i> : Reprezintă valoarea nominală a 50 titluri subscrise de banca noastră la Imprumutul de Inzestrare a Țării 4 ¹ / ₂ % 1934 — Lei	50.000
VII. <i>Dobânzi datorate</i> : Reprezintă dobânzile cuvenite împrumuturilor expirate în anul financ. 1935 și cari nu au fost regulate până la data de 31 Decembrie 1935 — — — — — Lei	1.028
<u>Total activ Lei 2.960.974</u>	

P A S I V

Pasivul băncii noastre la 31 Decembrie 1935 era în sumă de Lei 2.960.974 și răspundea la:

I. <i>Capital social</i> : Capitalul subscris de cei 350 membri în suma de — — — — — Lei	1.555.000
II. <i>Depuneri spre fructificare</i> : Sumele depuse de 225 deponenți și dobânzile capitalizate la 31 Decembrie 1935 — — — — — Lei	497.386
III. <i>Diverși creditori</i> : Sumele ce datorează banca la diverși conform borderoului — — — — — Lei	67.390
IV. <i>Diverși creditori Manuale</i> : Sumele datorate pentru manualele distribuite prin intermediul băncii noastre la editura «Cioflec» din Cluj și Paul Miclea, Cehul-Silvaniei — — — — — Lei	276.455
V. <i>Fond de rezervă</i> : Fondul de rezervă la 31 Decembrie 1935 s'a format din:	
Soldul contului la 1 Ianuarie 1935	Lei 26.244
S'a alocat din beneficiul an. 1934	Lei 11.931
Din taxe de înscriere — — — — —	Lei 2.100
Dobânzi capitalizate — — — — —	Lei 4.725
	Lei 45.000
VI. <i>Fond cultural</i> : S'a format din:	
Sold la 1 Ianuarie 1935 — — — — —	Lei 3.303
Din beneficiul anului 1934 — — — — —	Lei 10.926
Dobândă capitalizată — — — — —	Lei 571
	Lei 14.800
VII. <i>Salarii de plată</i> : Salariul cuvenit funcționarilor băncii pe 1935, care nu a fost încasat până la 31 Decembrie 1935 — — — — — Lei	12.000

De reportat Lei

	<u>Report Lei</u>	
VIII. <i>Diferența de emisiune Efecte publice</i> : Diferența de emisiune la împrumutul de înzestr. ce a fost subscris de bancă — — — — Lei		7.000
IX. <i>Dobânzi reportate</i> : Dobânzile cuvenite anului 1936, conform borderoului — — — — — Lei		72.348
X. <i>Dobânzi datorate</i> : Fondul creat pentru acoperirea dobânzilor datorate — — — — — Lei		1.028
XI. <i>Cotizații Societatea de Ajutor</i> : Cotizațiile încasate și neachitate până la data de 31 Decembrie 1935, pentru 3 cazuri de deces — — — — — Lei		166.600
XII. <i>Fond de ajutor</i> : Format din		
Soldul contului la 1 Ianuarie 1935	Lei	24.396
Sumele reținute din ajut. lichidate	Lei	30.802
	Total Lei	55.198
Ajutoare acordate în cursul anului	Lei	2.000
	Sold — — — — — Lei	58.198
XIII. <i>Fond de rezervă Societate</i> : S'a format din:		
Soldul contului la 1 Ianuarie 1935	Lei	2.175
Din taxe de înscriere — — — — —	Lei	2.100
	Lei	4.275
XIV. <i>Fond restituirea cotizațiilor</i> :		
Soldul contului la 1 Ianuarie 1935	Lei	5.000
Suma alocată din ajut. acordate — — — — —	Lei	13.862
	Total Lei	18.862
Restituit în cursul anului — — — — —	Lei	1.425
	Sold — — — — — Lei	17.437
XV. <i>Profit și pierdere</i> : Beneficiul net realizat în cursul anului 1935 în sumă de Lei 171.058 pe care îl propunem a se repartiza după cum urmează:		
10% Fondului de rezervă — — — — —	Lei	17.105
10% Fondului cultural — — — — —	Lei	17.105
Remunerație funcționarilor — — — — —	Lei	10.000
Membrilor din Cons. și censori — — — — —	Lei	10.000
Dividende cap. soc. repartizat 6% — — — — —	Lei	90.000
Pentru fond imobil — — — — —	Lei	26.848
	Lei	171.058
	Total pasiv Lei	2.960.974

3. SOCIETATEA DE AJUTOR

În cursul anului expirat am avut 6 cazuri de deces și anume: 1, Ioan Buta fost înv. în Asuajul de Jos; 2, Iuliana Schlett, soția înv. Arpad Schlett din Marca; 3, Maria Cosma fost învățătoare în Sălsig; 4, Maria Verdeș fost învățătoare în Giurtelecul-Șimleului; 5, Florica Cristureanu născ. Drago-

mir fost inv. în Jibou; 6, Aurelia Rogneanu născ. Ungur, soția dlui Ioan Rogneanu din Nușfalău.

Contul cotizației Societății de Ajutor se prezintă astfel:

Soldul contului la 1 Ianuarie 1935 — Lei 94.200

Incasări în cursul anului - — -- Lei 370.435

Total Lei 464.635

S'au achitat ajutoare pentru decedații de

mai sus și s'au trecut cotele conform

regulamentului Societății la fondurile

respective — — — — — Lei 298.035

Soldul contului la 31 Decembrie 1945 Lei 166.600

În cursul anului s'a acordat ajutor din fondul de ajutor suma de Lei 2000 dlui Corneliu Fănățeanu învățator în com. Chieșd, care a avut boală grea în familie.

Numărul total al membrilor Societății de Ajutor este 518

Domnilor Membri,

În urma celor expuse mai sus asupra mersului Băncii pe anul 1935 și după ce veți auzi și raportul comisiei de cen-zori, Vă rugăm:

1. Să aprobați Bilanțul și Contul de Profit și Pierdere pe anul 1935.

2. Să aprobați repartizarea beneficiului net de 171'058 așa cum s'a prezentat mai sus.

3. Să dați Consiliului de Administrație descărcare de gestiunea sa pe anul 1935.

4. Să vă pronunțați asupra tuturor chestiunilor cuprinse în ordinea de zi.

Constatând rezultatul admirabil care s'a ajuns până la finele anului 1935, avem cele mai bune perspective să continuăm munca noastră cu un elan sporit pentru prosperarea acestei instituții și să bincuvântăm ideea ce a zămislit-o și ziua în care s'a născut.

Vă mulțumim pentru participare la această adunare generală. — Vă zicem: Bine ați venit și cu încredere și curaj înainte!

Din încredințarea Consiliului de Administrație:

Director,
D. Mărgineanu.

BILANȚUL

ACTIV   încheiat la 31 Decembrie 1935 înainte de repartizarea beneficiului net   **PASIV**

No. crt.	Denumirea conturilor	Sume	No. crt.	Denumirea conturilor	Sume
1	Casa	116.696	1	Capital social	1.555.000
2	Imprumuturi	2.347.052	2	Depuneri spre fructificare	497.386
3	Asociați capital	58.291	3	Fond de rezervă	45.000
4	Mobilier	2.500	4	Fond cultural	14.800
5	Diverși debitori manuale	385.407	5	Diverși creditori	67.390
6	Efecte publice	50.000	6	Societatea de Ajutor	166.600
7	Dobânzi datorate	1.028	7	Fond de ajutor	53.198
			8	Fond de rezervă Societate	4.275
			9	Fond p. restituirea cotizațiilor	17.437
			10	Diverși creditori manuale	276.454
			11	Fond acoperire efecte publice	7.000
			12	Salarii de plată	12.000
			13	Dobânzi reportate	72.348
			14	Fond dobânzi datorate	1.028
			15	Beneficiul net	171.058
		2.960.974			2.960.974

Redactor responsabil: D. Mărgineanu.

Se certifică de noi exactitatea fiind în conformitate cu registrele de contabilitate.

Director, **D. Mărgineanu.**

Contabil, **V. I. Bălăneanu.**

Verificat și aprobat în ședința Consiliului de Administrație ținută la 2 Martie 1936

Președinte: *I. Fathi.* — Vicepreședinte: *A. Maxim.* — Membri: *D. Ilea, I. Cărpineanu, I. Rogneanu, N. Căprariu, Gh. Nichita, I. Coaciu, R. Șipoș, E. Șimonca, I. Rațiu.*